

ПРОГРАМА
виховної роботи з учнями 5 – 11 класів
«Школа правових взаємин»

Сучасне суспільство потребує такої форми політичної організації, яка б забезпечувала розкриття творчого потенціалу людини. Це можливо лише за умови вільного, демократичного устрою, де діють закони правової держави. Основою демократичного ладу в правовій державі є людина, для якої демократія є природним середовищем задоволення її особистих та суспільних запитів.

Право існує для того, щоб ми успішніше трудилися, були щасливими, захищеними від свавілля і насильства, щоб ми відчували себе громадянами країни, що володіють всією повнотою прав, свобод та обов'язків. Воно адресоване всім нам, і, отже, чим повніші і глибші наші правові знання, тим багатша наша правова культура, тим більше у нас можливостей зайняти активну громадянську позицію.

Оволодівши в шкільні роки основами правових знань, учні протягом усього свого подальшого життя будуть збільшувати їхній обсяг, поглиблювати їх, тісніше зв'язувати з життям, з трудовою і суспільною практикою.

Виховна програма «Школа правових взаємин» є логічним продовженням виховної програми для молодших школярів «Я – дитина. Ось мої права.» і розрахована на учнів 5 – 11 класів.

Програма базується на таких документах:

- Конституція України;
- Конвенції про права дитини;
- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про громадянство в Україні»;
- Закон України «Про охорону праці»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про дорожній рух»;
- Закон України «Про пожежну безпеку»;
- Декларація прав людини;
- Національну програму «Діти України»;
- Концепція громадянської освіти в середній школі України;
- Концепцією правового виховання та правової освіти;
- Лист МОН «Щодо Методичних рекомендацій її громадянської освіти та виховання»;
- Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 року;
- Концепція загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на 2006-1016 роки»;

- річний план Маріупольської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 65 на 2013-2014 навчальний рік

Кураторами програми є заступник директора з ВР ЗОШ № 65 Паничева Н.М., педагог – організатор Селезньова О.Є.

Мета правового виховання учнів – формування у учнів правової культури громадянина України, що складається передусім зі свідомого ставлення до своїх прав і обов'язків перед суспільством і державою, закріплених у Конституції України, з глибокої поваги до законів і правил людського співжиття, готовності дотримуватися й виконувати закріплені в них вимоги, що виражають волю та інтереси народу, активної участі в управлінні державними справами, рішучої боротьби з порушниками законів.

Завдання програми:

- зміцнювати життєву позицію;
- формувати у учнів особистісні риси громадянина України;
- формувати навички правомірної поведінки, позитивні мотиви активної участі в суспільному житті, соціальний оптимізм, здатність здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальне рішення, уміння юридично грамотно орієнтуватись у конкретних життєвих ситуаціях та діяти згідно з правовими нормами;
- підвищувати громадянську активність;
- навчити учнів аналізувати і з правової точки зору оцінювати суспільно-політичні події;
- виховувати в учнів повагу до державної символіки, традицій та звичаїв українського народу, переконання в необхідності суворого дотримання законів, негативне ставлення до протиправних вчинків;
- сприяти розвитку шкільного самоврядування як форми соціальної активності учнів.

Дана програма базується на принципах:

- **Принцип національної спрямованості.** Передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідного краю, свого народу, шанобливе ставлення до його культури;

- **Принцип цілісності.** Виховання організовується як системний педагогічний процес; спрямовується на гармонійний та всебічний розвиток особистості, формування в неї цілісної картини світу;

- **Акмеологічний принцип.** Формування умінь долати труднощі, прогнозувати наслідки своїх учинків; здатності свідомо приймати рішення;

- **Принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії.** Учасники виховного процесу є рівноправними партнерами у процесі спілкування, ставляться уважно до поглядів один одного, визнають право на відмінність, узгоджують свої позиції;

- **Принцип адекватності виховання до психологічних умов розвитку особистості.** Вчитель зосереджує свою увагу на дитині, бере до уваги її вікові та індивідуальні особливості;

- **Принцип особистісної орієнтації.** Вчитель культивує у зростаючої особистості почуття самоцінності, впевненості у собі, визнає її право на вільний розвиток та реалізацію своїх здібностей; не обмежує її в правах почуватися індивідуальністю;

- **Принцип превентивності.** Вчитель здійснює профілактику негативних проявів поведінки дітей, допомагає їм виробити імунітет до негативних впливів соціального середовища;

- **Принцип технологізації.** Науково обгрунтовані дії педагога та відповідно організовані ним дії вихованців, підпорядковані досягненню спеціально спроектованої системи виховних цілей, що узгоджуються з психологічними механізмами розвитку особистості та ведуть до кінцевої мети виховання.

Учасники програми:

- Учні 5 - 11 класів;
- Учнівське самоврядування;
- Педагоги;
- Батьки;
- Практичний психолог;
- Адміністрація.

Форми роботи:

- свята;
- тематичні виховні години;
- бесіди;
- дискусії і диспути;
- аналіз життєвих ситуацій;
- тренінги;
- анкетування;
- екскурсії;
- конкурси;
- вікторини;
- зустрічі з батьками;
- зустрічі з фахівцями;

- кіно- та відео лекторії.

Очікуваними результатами реалізації авторської програми „Школа правових взаємин” є:

- випускник 11 класу – особистість, якій притаманні почуття гордості за свою родину, школу, Батьківщину; яка здатна само реалізовуватися, самостверджуватися і самовдосконалюватися протягом усього життя; свідомо ставить до своїх прав і обов’язків перед суспільством та державою; вміє свідомо користуватися правами, має бажання керувати своїм життям здійснюючи моральний вибір розвиваючи власні громадські якості.

Зміст програми:

Розділ № I. Я – людина.

Мета: визначення та усвідомлення дитиною власних особистісних якостей емоційного світу, самооцінка потреб, визначення власної позиції в системі життєвих цінностей.

Основні завдання:

- сприяння формуванню та розвитку у підлітків почуття особистої гідності, самоповаги;
- усвідомлення ролі власних можливостей у задоволенні потреб;
- усвідомлення цінностей життя через розуміння власної неповторності, визначення сенсу свого буття;
- розвиток дитини, підготовка її до життя в існуючих соціальних умовах.

Основні форми роботи:

1. Години спілкування:

5 – 6 класи

1. «Хто я?»
2. «Мої потреби».
3. «Що означає твоє ім’я?»
4. «За що, на твою думку, тебе цінують?»
5. «Як до тебе ставляться оточуючі?»
6. «Я-творча особистість».
7. «Світ моїх захоплень».

7 – 8 класи

1. «Мое ім'я - дорога до життя».
2. «Як ти гадаєш, для кого ти найдорожчий у світі?»
3. «Чи можуть бути матеріальні цінності дорожчі, ніж життя людини? Чому?»
4. «В людині повинно бути все прекрасним ...»
5. «Я – є людина»
6. «Ми всі різні та неповторні особистості але рівні у правах на життя, щастя, здоров'я».

9 -11 класи

1. «Вміння висловлюватися, переконувати».
2. «Життя і здоров'я людини».
3. «Людина для професії чи професія для людини? ...»
4. «Людина – творець свого щастя».
5. «Мої досягнення».
6. «Я обираю професію».
7. «Чи хочу я стати захисником Батьківщини».

2. Тренінги:

- 2.1. Толерантність
- 2.2. Як поважати себе
- 2.3. Як розуміти себе
- 2.4. Життєві цінності
- 2.5. Дитина – творець своєї долі.

3. Конкурси:

- 3.1. Крок до зірок
- 3.2. Місце майстрів.
- 3.3. Козацький гарт
- 3.4. Найрозумніший

4. Анкетування учнів.

Розділ № II. Я і моя сім'я.

Мета: сприяти формуванню в сім'ї умов для особистісного росту та розвитку дитини через відродження сімейних традицій, укріплення сімейних цінностей, підвищенню інтелектуального і культурного рівня учнів.

Основні завдання:

- виховання шанобливого ставлення до родини, сімейних традицій;
- сприяння розумінню того, що сім'я – це унікальне середовище в якому кожна людина знаходить захист, підтримку, можливості для творчого розвитку і самореалізації;
- формування в сім'ях позитивного відношення до активної суспільної та соціальної діяльності дітей;
- всебічна психолого – педагогічна просвіта батьків.

Основні форми роботи:

1. Анкетування учнів;

2. Години спілкування:

5 – 6 класи

1. «Моя мама найкраща»
2. «Мій тато — майстер на всі руки»
3. «Моя родина – історії краплина»
4. «Родинні традиції»

7 – 8 класи

1. «Що таке сім'я».
2. «Родина – це те середовище, де людина повинна вчитися чинити добро».
3. «Моя роль в сім'ї».
4. «Шануй отця свого і матір свою».
5. «Дозвілля моєї родини».
6. «Трудове виховання в сім'ї».

9 -11 класи

1. «Родина , родина – це вся Україна»
2. «Моя талановита родина».
3. «Права дітей і батьків».
4. «Моя сім'я – моє багатство».

3. Виставки.

- 3.1. Родинні реліквії.
- 3.2. Наші з мамою захоплення.

4. Позакласні заходи:

- 4.1. Народження сім'ї.
- 4.2. Нехай завжди квітує дерево родинне.
- 4.3. Свято національного костюма

5. Тренінги:

- 5.1. Батьки і діти. Внутрішній світ підлітка;
- 5.2. Самооцінка підлітка та роль батьків її формуванні.
- 5.3. Толерантна сім'я – толерантна дитина.
- 5.4. Підготовка дитини до сімейного життя.

6. Конкурси:

- 6.1. Дві зірки.
- 6.2. Тато, мама, я – разом ми сім'я.
- 6.3. Козацькі забави.

7. Екскурсії

8. Участь у суботниках;
9. Збір макулатури;

Розділ № III. Я і мої друзі.

Мета: формування у школярів навичок толерантного ставлення до інших людей на засадах поваги до їх прав та свобод.

Основні завдання:

- Організація діяльності учнівського колективу;
- розвиток учнівського самоврядування;
- вироблення в учнів етичних норм моральних якостей;
- усвідомлення значення різниці та подібності між людьми у процесі розвитку міжособистісних стосунків;
- оволодіння навичками взаємодії з іншими та використання в спілкуванні з іншими різних комунікативних позицій;

Основні форми роботи:

1. Анкетування учнів;

2. Години спілкування:

5 – 6 класи

1. «Хто для тебе найдорожчий у світі?»
2. «Дружба – чудове слово».
3. «Хто мій друг?»

4. «Колектив починається з мене».
5. «Мої обов'язки у класному колективі».
6. «Я – школяр».
7. «Моя школа».

7 – 8 класи

1. «Добра людина та, що робить добро, чи та, що не робить зла».
2. «Хочу, щоб до мене ставились так, як я до вас».
3. «Мій справжній друг».
4. «Як забезпечити повагу оточуючих».
5. «Ти і колектив».
6. «Розваги та відпочинок».

9 -11 класи

1. «Як зробити школу кращою».
2. «Алкоголь. Тютюн, наркотики».
3. «Статтєве виховання».
4. «Цінуй свій час і час інших».
- 5 «Гендерна рівність у спілкуванні».
5. «Ми всі різні, але рівні».

3. *Виставки.*

4. *Тренінги:*

- 4.1. *Всі ми різні, всі ми рівні.*
- 4.2. *Стереотипи та упередження.*
- 4.3. *Дружба, закоханість, кохання.*
- 4.4. *Спілкування у безпечному Інтернеті.*
- 4.5. *Як будувати стосунки з іншими.*

5. *Позкласні заходи згідно плану роботи школи.*

6. *Розподіл доручень у шкільному колективі;*

7. *Акція «Створи добро»;*

8. *Перегляд та обговорення кінофільмів.*

Розділ IV. Світ навколо мене.

Мета: виховувати свідоме добре ставлення до природи, почуття відповідальності за навколишнє середовище як національну і загальнолюдську цінність, розвивати творчу активність щодо охорони оточуючого середовища, виховувати любов до рідної природи.

Основні завдання:

- Допомогти зрозуміти багатогранне значення природи для суспільства в цілому і кожної людини зокрема;
- Сформувати розуміння, що природа – це першооснова існування людини, а людина – частина природи;
- Виховувати навички охорони природного середовища від забруднення.

Основні форми роботи:

1. Години спілкування:

5 – 6 класи

1. «Зелені друзі мого краю».
2. «Друзі природи».
3. «Це моя вулиця».
4. «Сусіди».

7 – 8 класи

1. «Ми всі господарі природи, тож бережімо її вроду».
2. «Давайте, друзі, разом природу берегти».
3. «Мої чотириногі друзі».

9 -11 класи

1. «Моя земля – земля моїх батьків».
2. «Як я можу впливати на вирішення проблем громади».
3. «Хто справжній господар м.Маріуполь»
4. «Життя – це мить, зумій його прожити».
5. «Бути на землі людиною».

3. Профілактичні бесіди з учнями та батьками;

4. Перегляд фільмів.

5. Заняття – тренінги.

6. Конкурси малюнків:

6.1. Зоопарк під мікроскопом;

6.2. Замість ялинки зимовий букет

6.3. Квіти з метала.

7.Вікторини

8. Позакласні заходи:

9. Екскурсії :

- 9.1. Лісовими стежками;
- 9.2. Вулицями мого міста;
- 9.3. Подорож до морського берегу.

10.Акції :

- Зелений двір;
- Чисте місто;

11.Приймати участь у благоустрої міста.

12.Конкурс творів

Мій рідний край, моя земля...

Розділ № V. Я- дитина, я - громадянин.

Мета: формування правової свідомості на основі тих правових знань, уявлень, переконань, що склалися в нашому суспільстві, почуттів. Що реалізують поведінку: почуття законності обраної мети. Правомірності шляхів її реалізації, справедливості. Активної протидії порушникам законів нашої країни; докорінне підвищення правової культури всіх учасників навчально-виховного процесу; формування здорового способу життя. Попередження асоціальних проявів серед учнів. Профілактика шкідливих звичок.

Основні завдання:

- Попередження серед молоді злочинів і злочинності, вдосконалення способу життя учнів без порушень норм моралі;
- розвиток здоров'язберігаючої та здоров'язміцнюючої компетенції;
- формування навичок здорового способу життя;
- сприяти становленню активної позиції учнів щодо реалізації прав і свобод людини;
- надати основні знання, сформувавши мотивацію та вміння, необхідні для реалізації прав і свобод людини.

Основні форми роботи:

1. Години спілкування:

5 – 6 класи

1. «Ти – громадянин України».
2. «Священні символи держави».
3. «Правові пам'ятки України».

4. «Діти України про свої права».
5. «Права дитини-права людини».
6. «Азбука однокласника: права і обов'язки».
7. «Зовнішній вигляд учня».

7 – 8 класи

1. «Шкідливі звички шкільної молоді».
2. «Я-громадянин правової держави».
3. «Життя людини – найвища цінність».
4. «Моя Україна».
5. «Україна – наш спільний дім».
6. «Ми – Українці».
7. «Всі діти мають право на любов та підтримку».

9 -11 класи

1. «Шлюб – вершина щастя чи початок випробувань?»
2. «Проблема торгівлі людьми та конкретні заходи в цьому напрямі».
3. «Наркоманія – дорога в безодню».
4. «Крок у доросле життя».
5. «Жінки мають право».
6. «Права і обов'язки підлітків щодо збереження і зміцнення здоров'я».
7. «Закон обов'язковий для всіх».
8. «Захист Вітчизни – обов'язок громадянина».
9. «Кому належить влада в демократичній державі».
10. «Конституція – основа моєї держави».
11. «Корупція і суспільство».
12. «Корупція і відповідальність за корупційні дії».

2. Позакласні заходи:

- 2.1. Як громадяни захищають свої права.
- 2.2. Конституція України в моєму житті.
- 2.3. Моя Батьківщина, моя Україна.
- 2.4. Краса і велич символів державних.
- 2.5. Магістри юстиції (правовий КВК).
- 2.6. Радіопередача «Проблеми паління» (шкільний рейд).

3. Конкурси газет та малюнків.

4. Конкурси творчих робіт

- 4.1. «Яким я бачу майбутнє моєї країни України».

4.2. «Я і громадянське суспільство»

5. Диспути;

6. Круглий стіл «Закони захищають права дітей»

7. Тренінги:

7.1. Права дитини;

7.2. Безпечний інтернет.

7.3. Підліток у безпечному світі.

7.4. Розв'язання складних ситуацій.

7.5. Формування безпечної поведінки підлітка.

7.6. Поїздка за кордон: за і проти.

8. Читання та обговорення книжок.

9. Перегляд фільмів.

10. Екскурсії

11. Вікторини

11.1. Перший мільйон (шоу-гра з конституційного права України)

11.2. Я – дитина, я – громадянин.

11.3. Права дітей і батьків.

11.4. Юний патріот.